

पूर्वांचल

Purwanchal National Daily

◆ वर्ष : २८ ◆ अद्यक्ष : १९१ ◆ पृष्ठ ४ ◆ बिर्तमोड ◆ विसं. २०८० जेठ १६ गते मंगलबार (Tuesday, May 30, 2023) नेपाल सम्वत् ११४२ Web : www.purwanchaldaily.com ◆ मूल रु : ५/- भारतमा भारु : ४/-

बजेटः १७ खर्ब ५१ अर्ब ३१ करोड

- कर्मचारीको प्रोत्साहन र अतिरिक्त भता खारेज
- वृद्धवृद्धा भता बढेन, ४ हजार नै निरन्तर
- छात्राहरूका लागि स्थानिटरी प्याड निःशुल्क, १ अर्ब ४२ करोड बजेट
- किसानलाई रासायनिक मलमा अनुदान दिन ३० अर्ब विनियोजन
- कृषि उत्पादन बढाउन 'उत्पादन साथमा अनुदान हातमा'

काठमाडौं, जेठ १४। आगामी आर्थिक वर्षका लागि सरकारले १७ खर्ब ५१ अर्ब ३१ करोड रुपैयाँ बजेट विनियोजन गरेको छ।

जसमध्ये चालूतक ११ खर्ब ४१ अर्ब ७८ करोड रुपैयाँ अथात कूल विनियोजनको ६५.२० प्रतिशत रहेको छ। यस्ते पूँजीगततक १७.२५ प्रतिशत अर्थात् ३ खर्ब २ अर्ब ७ करोड र वित्तीय व्यवस्थापनतक ३ खर्ब ७ अर्ब ४५ करोड रुपैयाँ विनियोजन गरेको छ। यो रकम कूल विनियोजनको १७.५५ प्रतिशत हो।

यस्तै प्रदेश र स्थानीय तहमा वित्तीय हस्तान्तरणका ४ खर्ब ८ करोड रुपैयाँ रहेको छ। आगामी आर्थिक वर्षका लागि अनुमान गरिएको व्ययको स्रोत व्योहरें मध्ये राजश्व परिचालनबाट १२ खर्ब ४८ अर्ब ६२ करोड रुपैयाँ रहेको छ। वैदेशिक अनुदानबाट ४९ अर्ब १४ करोड व्ययोर्दा ४ खर्ब ५२ अर्ब ५५ करोड रुपैयाँ न्यून हुने भएको छ। उक्त न्यूनतापूर्ति गर्न वैदेशिक ऋणवाट २ खर्ब १२ अर्ब ६५ करोड रुपैयाँ जुटाइने अर्थमन्त्री डा. महतले जानकारी दिए।

राजश्व परिचालन र वैदेशिक अनुदान तथा ऋण साहायता परिचालन गर्दा नपुग हुने खुद २

खर्ब ४० अर्ब आन्तरिक ऋणवाट व्यहोरिने भएको छ। गत आर्थिक वर्ष सरकारले १७ खर्ब ९३ अर्ब ८३ करोड रुपैयाँ बजेट ल्याएको थिए।

अर्थमन्त्री डा. महतले साधारण खर्च वहावा त्यसले अर्थतन्त्रमा समस्या निमित्तको बताएका छन्। सोमवार आगामी आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को बजेट प्रस्तुत गर्दै उनले अर्थतन्त्रमा रहेका समस्या प्रस्तुत गरेका छन्। जसमा उनले साधारण खर्च मात्र १२ खर्ब ७ अर्ब ४५ अर्ब ८० करोड पुरेको बताए।

सरचनात्मक तथा केही नीतिगत समस्या रहेको भन्दै उल्लेख रुस-युक्रेन युद्धे आपूर्तिमा असर गरेको बताए। उच्च व्याजदर, पूँजीगत खर्च नबढेको, समर्पित समागम कमी आएका कारण पनि अर्थतन्त्र समस्यामा परेको बताए। मुद्रास्पर्यनि नियन्त्रण र विनियोग संचयनि कायम गर्न लिएका नीतिले पनि समस्या बढाएको उनको भनाइ छ। पछिलो समय सूचकांकहरू सुधारेनुभव रहेको समेत उनले बताए।

नेपालको इतिहासमा प्रजातन्त्र स्थापना भएपछि अर्थमन्त्री सुन्दरशमशेर राणाले विसं. २०८० माघ २९ गते पहिलो बजेट प्रस्तुत गरेका थिए। उक्त बजेट रु. ८० अर्ब ८५ करोड रुपैयाँ न्यून हुने भएको छ।

नेपालको इतिहासमा प्रजातन्त्र स्थापना भएपछि अर्थमन्त्री सुन्दरशमशेर राणाले विसं.

२०८० माघ २९ गते पहिलो बजेट प्रस्तुत गरेका थिए।

उक्त बजेट रु. ८० अर्ब ८५ करोड ८५ लाख

परिवर्तन अर्थमन्त्री डा. महतले जानकारी दिए।

केही दिनांक वाहानार्थी गाउँपालिका-६मा सडकमा अलपत्र अवस्थामा

महिला भेटिएको प्रहरीलाई जानकारी आएको र उनलाई केही दिन

कनकाई नगरपालिकास्थित चर्चमा राखिएको थिए। उनलाई उद्धार गर्दै

माया घर पठाइएको प्रहरी नायव निरीक्षक कटुवालाले बताए।

केही दिनांक वाहानार्थी गाउँपालिका-६मा सडकमा अलपत्र अवस्थामा

महिला भेटिएको प्रहरीलाई जानकारी आएको र उनलाई केही दिन

कनकाई नगरपालिकास्थित चर्चमा राखिएको थिए। उनलाई उद्धार गर्दै

माया घर पठाइएको प्रहरी नायव निरीक्षक कटुवालाले बताए।

त्यस्तै स्वतन्त्र उम्मेदवारका रुपमा कोपाध्यक्ष पदमा केशव श्रेष्ठ र

खुला सदस्य पदमा बलराम सिटौला (राम) ले उम्मेदवारी दिएका थिए।

संस्थाको वित्तमोड-५ रिस्त योग्य कार्यालय परिसरमा मतदान

भएको मुख्य निर्वाचन अधिकृत खेगेन्द्र खेरलेले जानकारी दिए। मतदान

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

बारावरको थिए। त्यसपछिको बजेट विकास केन्द्रित भएकाले वैदेशिक सहयोग प्राप्त भई सडक, पूर्वाधारणायत महत्वपूर्ण विकास निमित्त अधिवेशनको इतिहास छ।

नेपाली काङेसको नेतृत्वमा विसं. २०४८मा प्रस्तुत बजेटले आर्थिक उदारीकरण तथा नेपाल (एमाले) नेतृत्वको विसं. २०५१ प्रस्तुत बजेटले सामाजिक सुरक्षामा जोड दिएका थिए। यी बजेटलाई नेपालको बजेटको इतिहासमा उदाहरणीय रूपमा हीरेने गरिएको छ।

प्रस्तुत बजेटमध्ये मन्त्रालयगत छलफलपछि सम्बन्धित मन्त्रीले जावाक दिएपछि अनुमोदनका लाई निर्णयार्थ प्रस्तुत गरिनेछ।

कर्मचारीलाई दिईदै आएको प्रोत्साहन र अतिरिक्त भता खारेज हुने गरेको छ।

अर्थमन्त्री डा. प्रकाशशरण महतले आगामी आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को बजेट प्रस्तुत गर्दै भता अर्थमन्त्री निर्णयार्थ प्रस्तुत गरिनेछ।

उनले सार्वजनिक खर्च पुनर्वालोकन आयोग, २०७५ ले दिएका सुकावबमाजिम २० वटा संस्थाहराई अर्थमन्त्री अर्थमन्त्री भन्नेपनि अर्थमन्त्री निर्णयार्थ प्रस्तुत गरिनेछ।

उनले सार्वजनिक खर्च पुनर्वालोकन आयोग, २०७५ ले दिएका सुकावबमाजिम २० वटा संस्थाहराई अर्थमन्त्री अर्थमन्त्री भन्नेपनि अर्थमन्त्री निर्णयार्थ प्रस्तुत गरिनेछ।

किसानलाई रासायनिक मलमा अनुदान दिन ३० अर्ब विनियोजन

उनीहरूलाई उदाहरणीय रूपमा जारी गरिएको छ।

उनीहरूलाई उदाहरणीय रूपमा जारी गरिएको छ।</p

कानूनी राज्यको उपहास

मुलुकी फौजदारी कार्यविधि सहितामा 'क्रुर र अमानवीय त्वर वा नियन्त्रणमा लिई ज्यान मारेको' मुद्दा पिर्ता हुन नसक्ने उल्लेख छ । तर, टीकापुरमा सुरक्षाकमीलाई भालाले रोपेर मारेको अभियोगमा आजीवन जेल सजायको फैसला भएका रेशम चौधरीलाई सरकारले आममाफी दिएर कानूनी राज्यको उपहास मात्र गरेन हत्या नै गरेको छ । राज्य पुर्वसंरचना गर्दा सीमाङ्कनको विषयमा असल्ल थारु समुदायले थर्थट-थारुवान प्रदेशको माग गर्दै पश्चिम नेपालका कैलाली-कञ्चनपुरसहितका जिल्लामा आन्दोलन गर्दै थिए । आन्दोलन उग्र र उत्तेजीत हुँदै सरकारी कार्यालय नै कब्जा गर्न थालेपछि आन्दोलन रोक्न तत्कालीन सेती अञ्चल प्रमुख एसएसपी लक्षण न्यौपानेको कमाण्डमा प्रहरी परिचालन गरिएको थिए । यसक्रममा भएको भडपमा एसएसपी न्यौपानेसहित प्रहरी निरीक्षक बलराम बिष्ट, केशव बोहोरा, प्रहरी हबल्दार लक्षण खड्का, लोकेन्द्र चन्द्र, सश्वत्रका विरिष्ट हबल्दार ललित साउद, जवान रामबिहारी चौधरीको नृशंस हत्या भयो । त्यही क्रममा एक नाबालक टेकबाहुदुर साउदको पनि मृत्यु भएको थिए ।

टीकापुर घटनाका मुख्य योजनाकारका स्पमा जिल्लादेखि सर्वोच्च अदालतले जन्मकैदको फैसला गरेका चौधरी पक्राउको पाँच वर्षपछि गणतन्त्र दिवसकै दिन आममाफी पाएर जेलमुक्त भएका छन् । सरकारको सिफारिसमा राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेलले आममाफी दिएका चौधरीको रिहाइले सरकार आफै दण्डहीनतालाई प्रश्न दिन उद्धत छ भन्ने प्रमाणित गरेको छ । कानून बमोजिम पेशागत धर्म निर्वाह गर्न कार्यक्षेत्रमा खिटिएका प्रहरीलाई धोचेर, आगो लगाएर हत्या गरेको विषयलाई राजनीतिक रङ दिएर उन्मुक्त दिन सत्ता लिप्सा बाहेक केही होइन । इन्सेक्का अध्यक्ष डा. कुन्दन अर्यालाले जन्मकैदको सजाय काटिरहेका चौधरीलाई आममाफी दिएर देशलाई नै अध्यारोमा पुऱ्याएको टिप्पणी गरेका छन् । सर्वोच्च अदालतले पनि तल्ला अदालतको फैसलालाई निरन्तरता दिने भनेको अक्षयमा गम्भीर अपराधका दोषीलाई उन्मुक्त दिन नहुने भन्दै इन्सेक्का अध्यक्ष अर्यालाले राजनीतिको नाममा अपराधले संरक्षण पाउन नहुने बताए ।

२०७२ भद्रै ७ गते भएको राष्ट्रसेवकहरूको क्रुर हत्याका दोषीले आममाफी पाउनुले अब शक्ति, पैसा र पद हुनेले जुन्सुकै अपराधमा पनि उन्मुक्ति पाउने नजिर बसेको छ । राज्यका सर्वोच्च अङ्ग भनिने व्यायालय पनि राजनीतिका अधि 'नियो' बन्दोरहेछ । पैसा, पहुँच, पद र प्रतिष्ठा नहुनेका लागि मात्र नियम, कानून र विधान हुने रहेछ भन्ने पुऱ्यि यस प्रकरणले गणतन्त्र दिवसको साथका, सान्दर्भिकता र औचित्यमाथि बहस शुरु गर्नुपर्ने देखाएको छ । कानून 'सानाहरूलाई मात्रै होइन भन्ने प्रमाणित गर्न यस्ता उदाहरणहरूले पठककै दिनन् । त्यसैले सत्ता स्वार्थका पछि दौडिने दलहरूका विकल्प खोज आमजनता जान्नै पर्दै ।

भौगोलिक रूपमा नेपालको दुर्गम क्षेत्र कर्णाली प्रदेशका अधिकांश जिल्लामा गत बैशाखको पहिलो हप्ता नै पाद्यपुस्तक पुऱ्यि यस वर्ष अचम्प लागेछ र हामीलाई 'सेवा' गरे । सर, यसपटक त अचम्प यसेको शुरु हुन अगावै जिल्लामा पाद्यपुस्तक आएका छन्, विद्यालयलाई पुस्तक दिन आउन खबर पनि गरिएको छ । -उनीहरूको प्रतीकिया थिए ।

हामीले समाचार बनायौं, धेरै सञ्चारमाथमा आयो पनि । प्रायः अभाव, आक्रोश र पीडा पोखिने गरेको सामाजिक सञ्चारमा यो समाचारले सकारात्मक सञ्चार गरिएदियो । आफै प्राचार र त्यसपछि सर्वोच्च विरोध र आलोचना मात्र अधिवक्त भइरहने सामाजिक सञ्चालहरूमा पनि सो समाचारले स्थान पायो । काहिल्लै सकारात्मक सूचना सम्प्रेषण नार्नै बानी पेरेको केही व्यक्तिको फैसलेको भित्रमा पनि यो समाचारले 'प्रोग्राम' भनेन र स्थान पायो । उनीहरूको प्रतिक्रिया थिए- 'होइन यो के आश्चर्य हो, अहिरु त सरकारले समय अगावै हुन्नु, जुन्सुका पुस्तक पठाएँ त ?'

यद्यपि, सरकारले गरेको यो कुनै उल्लेखनीय काम भने थिए । बढी यो सरकारको कर्तव्य हो नापार्कीप्रतिको र त्यो समय पूऱ्यि गरेको छ । कुनै पनि लोकतान्त्रिक र लोककल्याणको सरकारको पाहेहो कर्तव्य नार्गिकलाई शिक्षा र सूचना दिनु हो, त्यही काम सरकारले गरेको हो । सरकारको नियमित गर्नेपर्ने काममा विद्यालयलाई पाद्यपुस्तक वितरण पर्दै ।

तर, समाचारमा र देशका सामाजिक सञ्चालमा यो कामले सकारात्मक सञ्चार गर्न्यो ? किनभने बितेका केही वर्दित राम्रो सरकारको यही आधारभूत कर्तव्य यस विद्यालयमा गर्न यो कर्तव्य र तिनका अधिवक्तालाई पुस्तकको जोहो गर्न महाभारत हुन्न्यो । कर्तव्य त यसिसम्म हुन्न्यो कि पढाइ सर्विकारक्यो, विद्यार्थी पुस्तकै पाउँदैनन्दै । छोराछोरीलाई पुस्तक ल्याउन अधिभावक महिनौ सदरमुकाम धाउनुपर्थ्यो । तर, पाउँदैनन्दै । उता सरकार बोल्दैनन्दै, पुस्तक दिनुपर्ने दायित्व लिए बरेको अधिकारी, पदाधिकारी जिम्मेवार हुँदैनन्दै ।

यो दृष्टान्तले सरकारले जनताको सेवाका क्षेत्रमा एउटा सानो काम गर्नी पनि त्यसले समाजमा राम्रो सन्देश दिँदैहेल भन्ने सन्देश दिन्छ । जनताको सरकारमा छ भन्नेभन्ना पनि आपाह र सरकारले गर्नेपर्ने 'डेलिभरी' अर्थात् जनताले प्राप्त गर्न पाउनुर्मै हर खेत्र र विषयका सेवा र सुविधा । जुन राजनीतिक प्रापाती या व्यवस्था होसु, जनताले अपेक्षा गर्ने भनेको आपाह र आधारभूत सेवाको हो ।

आज १६ औं गणतन्त्र दिवसको पूर्वसम्मानो यो दृष्टान्तले सरकारले जनताको सेवाका क्षेत्रमा एउटा सानो काम गर्नी पनि त्यसले समाजमा राम्रो सन्देश दिँदैहेल भन्ने सन्देश दिन्छ । जनताको सरकारमा छ भन्नेभन्ना पनि आपाह र सरकारले गर्नेपर्ने 'डेलिभरी' अर्थात् जनताले प्राप्त गर्न पाउनुर्मै हर खेत्र र विषयका सेवा र सुविधा । जुन राजनीतिक प्रापाती या व्यवस्था होसु, जनताले अपेक्षा गर्ने भनेको आपाह र आधारभूत सेवाको हो ।

आज १६ औं गणतन्त्र दिवसको पूर्वसम्मानो यो दृष्टान्तले सरकारले जनताको सेवाका क्षेत्रमा एउटा सानो काम गर्नी पनि त्यसले समाजमा राम्रो सन्देश दिँदैहेल भन्ने सन्देश दिन्छ । जनताको सरकारमा छ भन्नेभन्ना पनि आपाह र सरकारले गर्नेपर्ने 'डेलिभरी' अर्थात् जनताले प्राप्त गर्न पाउनुर्मै हर खेत्र र विषयका सेवा र सुविधा । जुन राजनीतिक प्रापाती या व्यवस्था होसु, जनताले अपेक्षा गर्ने भनेको आपाह र आधारभूत सेवाको हो ।

जनताले आपाह विचार अधिवक्त गर्न यो काममा गम्भीर अपराधका दोषीलाई जन्मकैदको सरकारले गर्ने भनेको छ । यसपटकको वितरण हुन्न्यो कि पढाइ सर्विकारक्यो अपेक्षाको छ । यद्यपि, ती नीति तथा कानुनहरूको वितरणको तथा जनताले पाउनुपर्ने सेवामुक्तिका वितरण हो अस्थाया यस विद्यालयमा प्राप्त अधिकारी, सरकारले गर्ने भनेको समाजमा सामान्य बुझेको सञ्चारको एउटा उदाहरणमात्र हो ।

पाँच वर्षअधि सरकारले नेपालमा अब लोडेसेडिङ्गो दिन यो कामको वितरण थाए ।

यसैले यो मौसममा पानी अभ बढी आवश्यक हुन्छ ।

पानीको कमी र विद्यालयमा प्राप्त गर्ने भनेको छ ।

पानीको कमीको कारण मिर्गौलाको समस्या हुने प्रवल सम्भावना हुन्छ ।

पानीको कमीको कारण शरीरमा बोसीको मात्रा बढने, पाचन क्रिया कमजोर हुने, शरीरमा विपाकता बढने, जोनी र मासापेनीमा पीडा हुने आदि समस्या गर्ने भनेको छ ।

पानीको कमीको कारण शरीरमा बोसीको मात्रा बढने, पाचन क्रिया कमजोर हुने, शरीरमा विपाकता बढने, जोनी र मासापेनीमा पीडा हुने आदि समस्या गर्ने भनेको छ ।

पानीको कमीको कारण शरीरमा बोसीको मात्रा बढने, पाचन क्रिया कमजोर हुने, शरीरमा विपाकता बढने, जोनी र मासापेनीमा पीडा हुने आदि समस्या गर्ने भनेको छ ।

पानीको कमीको कारण शरीरमा बोसीको मात्रा बढने, पाचन क्रिया कमजोर हुने, शरीरमा विपाकता बढने, जोनी र मासापेनीमा पीडा हुने आदि समस्या गर्ने भनेको छ ।

पानीको कमीको कारण शरीरमा बोसीको मात्रा बढने, पाचन क्रिया कमजोर हुने, शरीरमा विपाकता बढने, जोनी र मासापेनीमा पीडा हुने आदि समस्या गर्ने भनेको छ ।

पानीको कमीको कारण शरीरमा बोसीको मात्रा बढने, पाचन क्रिया कमजोर हुने, शरीरमा विपाकता बढने, जोनी र मासापेनीमा पीडा हुने आदि समस्या गर्ने भनेको छ ।

पानीको कमीको कारण शरीरमा बोसीको मात्रा बढने, पाचन क्रिया कमजोर हुने, शरीरमा विपाकता बढने, जोनी र मासापेनीमा पीडा हुने आदि समस्या गर्ने भनेको छ ।

पानीको कमीको कारण शरीरमा बोसीको मात्रा बढने, पाचन क्रिया कमजोर हुने, शरीरमा विपाकता बढने, जोनी र मासापेनीमा पीडा हुने आदि समस्या गर्ने भनेको छ ।

पानीको कमीको कारण शरीरमा बोसीको मात्रा बढने, पाचन क्रिया कमजोर हुने, शरीरमा विपाकता बढने, जोनी र मासापेनीमा पीडा हुने आदि समस्या गर्ने भनेको छ ।

पानीको कमीको कारण शरीरमा बोसीको मात्रा बढने, पाचन क्रिया कमजोर हुने, शरीरमा विपाकता बढने, जोनी र मासापेनीमा पीडा हुने आदि समस्या गर्ने भनेको छ ।

